

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 473/2022-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Adamom Puškárom, Karpatská 5, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 15/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 15/2017 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **2 000 eur**, ktoré mu **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **410,26 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 473/2022 z 8. septembra 2022 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa, doručенú ústavnému súdu elektronickou formou 13. mája 2022, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I

(ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 15/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľ sa žalobou podanou okresnému súdu 27. marca 2017 domáha náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím o jeho väzbe, okresný súd rozhodol až po viac ako piatich rokoch, a to rozsudkom z 3. mája 2022, ktorý nebol s'ťažovateľovi ku dňu podania ústavnej s'ťažnosti doručený. S'ťažovateľ namieta celkovú dĺžku napadnutého konania a akcentuje, že zo strany okresného súdu nebol v období od 19. novembra 2019 do 16. júna 2021 a od 18. júna 2021 do 7. marca 2022 uskutočnený žiadny úkon okrem opakovaných upovedomení o zrušení termínu pojednávania a predvolania na ďalšie pojednávanie.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika s'ťažovateľa

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

3. Okresný súd akcentoval nadmernú zaťaženosť súdnych oddelení a odkázal na stanovisko súčasnej zákonnej sudkyne, ktorej bola právna vec s'ťažovateľa pridelená 10. februára 2020. Okrem početnosti rozhodovanej agendy, protipandemických opatrení a svojej práceneschopnosti (od 15. mája 2020 do 24. júna 2020, pozn.) zákonná sudkyňa zdôraznila skutkovú náročnosť prejednávanej veci spôsobenú rozsiahlosťou súvisiaceho trestného spisu, ako aj v časti uplatnenej náhrady trov obhajoby, pričom konštatovala, že s'ťažovateľ nedostatočne špecifikoval predmet sporu, navrhované dôkazy a ústavnú s'ťažnosť podal len niekoľko dní po vyhlásení rozsudku z 3. mája 2022, ktorý bol 23. mája 2022 expedovaný. V dôsledku odvolaní sporových strán okresný súd vykonal úkony podľa § 373 a nasl. Civilného sporového poriadku a po doručení vyjadrenia s'ťažovateľa bude súdny spis predložený na rozhodnutie krajskému súdu. S prihliadnutím na rozsudkom priznanú náhradu a s'ťažnostnú náráciu okresný súd navrhol s'ťažovateľovi finančné zadost'učinenie nepriznať.

II.2. Replika s'ťažovateľa:

4. S'ťažovateľ sa stotožnil s vyjadrením okresného súdu o existencii priet'ahov v napadnutom konaní a na podklade judikatúry ústavného súdu, ako aj s odkazom na svoju ústavnú s'ťažnosť rozporoval návrh okresného súdu nepriznať mu primerané finančné zadost'učinenie.

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej s'ťažnosti

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej

neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky ESLP vo veci Frydlander v. Francúzsko z 27. júna 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. decembra 2003, sťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

8. Z hľadiska povahy veci ústavný súd rezultuje, že napadnuté konanie nie je právne zložité, pretože konania o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci predstavujú s prihliadnutím na miestnu príslušnosť pomerne bežnú rozhodovaciu agendu okresného súdu, pre ktorý je okrem tvrdení sporových strán určujúce najmä rozhodnutie iného príslušného orgánu, z titulu ktorého si osoba uplatňuje právo na náhradu škody. *Vice versa*, reflektujúc rozsah spisového materiálu je nutné prisvedčiť tvrdeniu okresného súdu o istej skutkovej zložitosti, ktorá však okresný súd nezabavuje povinnosti zabezpečiť realizáciu práva účastníkov konania na prejednanie veci v primeranej lehote (m. m. I. ÚS 688/2014, I. ÚS 343/2021). Napriek tomu, že sťažovateľ dôvod, ako aj výšku žalobou uplatnených nárokov bližšie špecifikoval až na výzvu okresného súdu, zistené skutočnosti nedosahujú intenzitu ovplyvňujúcu celkovú dĺžku konania.

9. Bez potreby podrobných analýz ústavný súd rezultuje, že v napadnutom konaní sa vyskytujú viaceré obdobia nečinnosti okresného súdu. *Exempli causa*, (i) vyjadrenie žalovanej doručené okresnému súdu 28. augusta 2017 bolo na základe uznesenia okresného súdu č. k. 23 C 15/2017-52 z 22. februára 2018 expedované sťažovateľovi až 11. mája 2018, (ii) replika sťažovateľa doručená okresnému súdu 31. mája 2018 bola na základe uznesenia okresného súdu č. k. 23 C 15/2017-72 zo 4. februára 2019 odoslaná žalovanej až 13. mája 2019 a (iii) od súdneho pojednávania uskutočneného 18. novembra 2019 nebol v napadnutom konaní vykonaný žiadny úkon, a to až do 4. februára 2021, keď nová zákonná sudkyňa nariadila termín súdneho pojednávania.

10. V nadväznosti na argumentáciu okresného súdu (bod 3 tohto nálezu, pozn.) ústavný súd síce vníma, že priebeh napadnutého konania bol v rokoch 2020 a 2021 nepochybne poznačený zákonnými obmedzeniami spojenými s pandémiou ochorenia COVID-19, avšak napadnuté konanie sa začalo ešte v marci 2017, teda dávno pred vypuknutím pandémie a i počas nej prevažovali obdobia, v ktorých okresnému súdu nič nebránilo v rozhodnutí. Pokiaľ ide o okresným súdom prezentovanú personálnu poddimenzovať, predmetné tvrdenie síce možno vnímať ako objektívne, na strane druhej ústavný súd dáva do pozornosti, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a štát nezabavujú zodpovednosti za zbytočné prietahy v konaní (I. ÚS 3/2020, I. ÚS 363/2020). *Ipsa facto*, v právnom štáte nie je želaný stav, aby nedostatočné personálne obsadenie orgánu súdnej moci viedlo k ďalšiemu

porušení práv fyzických a právnických osob, a preto by malo byť imanentným záujmom zodpovedných orgánov verejnej moci prijať opatrenia potrebné na riešenie nepriaznivého stavu justície.

11. V konklúzii predneseného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prieťahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľa (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

12. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť okresného súdu, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, majúc na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhovel (body 2 a 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

13. Ústavný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2022 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 193,50 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 11,63 eur, t. j. spolu 410,26 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Ústavný súd náhradu za repliku sťažovateľovi nepriznal, pretože obsah doručeného stanoviska nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci (body 3 a 4 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu